

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.390/2011/7.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. november 10. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Zala Megyei Bíróság 3.B.4/2008/29. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla Bf.19/2009/19. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Zala Megyei Bíróság a 2008. szeptember 23. napján kihirdetett 3.B.4/2008/29. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli folytatólagosan - egy esetben felbujtóként - elkövetett adócsalás büntetében (Btk.310.§ (1) és (4) bek.), folytatólagosan, felbujtóként elkövetett adócsalás büntetében (Btk.310.§ (1) bekezdés és (3) bekezdés, 3 rendbeli folytatólagosan - két esetben felbujtóként - elkövetett számvitel rendje

megsértésének vétségében (Btk.289. § (1) bekezdés b) pontja) és 3 rendbeli folytatólagosan - két esetben felbujtóként - elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.276.§).

Ezért az I. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 4 évi börtönbüntetésre és 4 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

A bíróság az I. rendű terheltet 2 rendbeli folytatólagosan - 1 esetben felbujtóként - elkövetett adócsalás büntette (Btk.310.§ (1) és (4) bekezdés) és felbujtóként elkövetett adócsalás büntette (Btk.310.§ (1) és (3) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett a bíróság a járulékos kérdésekről is.

(Döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett további terheltek büntetőjogi felelősségéről).

Az elsőfokú bíróság - a másodfokú bíróság által kiegészített - ítéletének az I. rendű terheltre vonatkozó tényállásának lényege szerint: az I. rendű terhelt 1995. január 31. napján alapította meg a T. Kft.-t. A cég tagjai az alapításkor az I. rendű terhelt és S. B.-né, 2001. december 30. napjától pedig az I. rendű terhelt és fia voltak. Az I. rendű terhelt volt a cég vezető tisztségviselője, aki közvetlen befolyással rendelkezett a társaság irányítására. A T. Kft. nagy volumenű beruházásokat végzett az ország területén, éves szinten jelentős, több milliárdos forgalmat bonyolított.

A rendelkezések nagy száma és az árbevétel jelentős növekedése miatt az I. rendű terhelt a cégből kiváló, két önálló kft.-ben történő működtetésről döntött, hogy a bevételeket és a költségeket megossza. A T. Kft. ügyvezetője a megalakulástól kezdve az I. rendű terhelt felesége, majd a IV. rendű terhelt lett, a T.-M. Kft. vezető tisztségviselője pedig az V. rendű vádlott volt.

Mindhárom gazdasági társaság gazdálkodását, pénzügyeit, számviteli politikáját az I. rendű terhelt irányította, ő adott utasítást a befogadott számlák ellenértékének átutalására is.

2001. júniusa és 2003. decembere közötti időben az I. rendű terhelt, valamint rábírására a IV. rendű és az V. rendű terheltek 11 olyan számlakibocsátótól származóként feltüntetett, összesen 98 db számlát szerepeltettek a három kft. könyvelésében és ÁFA bevallásaiban, mely gazdasági társaságok a számlákban megjelölt gazdasági tevékenységet nem végezték el. A gazdasági tevékenységet egyáltalán nem végző társaságok cégnyilvántartásba bejegyzett ügyvezetői, tagjai egzisztenciával nem rendelkező, munkanélküli, általában hajléktalan személyek voltak, akik pénzért vállalták a cégalapításhoz, a cégek átruházásához szükséges okiratok aláírását. Ezek a személyek a fiktív cégalapításokat, átruházásokat koordináló személyek megbízásából különböző bankfiókokban megjelentek, a nevükre befizetésre kerültek a társaságok bankszámláira az alapításhoz szükséges pénzüsszegek, közjegyzői irodákat kerestek fel, ahol aláírták az aláírási címpéldányokat. Esetenként a nevükre alapított társaságoktól származónak feltüntetett fiktív számlák, a

számlákhoz kapcsolódó számviteli bizonylatok kiállításában is közreműködtek, aláírták a valótlan tartalmú teljesítés-igazolásokat, vállalkozási szerződéseket, amiket a fiktív számlákat befogadó T. Kft., T.-F. Kft. és T. M. Kft. a számlákban feltüntetett gazdasági esemény megtörténtének bizonyítására használtak fel.

A cégnyilvántartásba a gazdasági társaságok ügyvezetői, tagjait illetően valótlan adatok, tények kerültek bejegyzésre, a cégeknek alkalmazottaik nem voltak, azok nem rendelkeztek a számlákban megjelölt tevékenység elvégzéséhez szükséges eszközökkel, könyveiket nem vezették, adóbevallásokat csak részben készítettek, adót (ÁFA-t és társasági adót) nem fizettek.

Az I. rendű terhelt rábírta a IV. rendű és az V. rendű terhelteket, hogy a részükre átadott valótlan tartalmú, fiktív számlákat a T.-F. Kft. és a T.-M. Kft. befogadja. Az I. rendű terhelt utasításának megfelelően a IV. rendű és az V. rendű terheltek a számlákhoz kapcsolódó hamis okiratokat, valótlan tartalmú, fiktív alvállalkozói szerződéseket, teljesítés-igazolásokat, árajánlatokat aláírták.

A T. F. Kft. és a T.-M. Kft. képviselőjeként e két terhelt a fiktív számlákat lekönyveltette, azokat a főkönyvi könyvelésben, ÁFA analitikában és az adóbevallásokban szerepeltették vagy megtették a társaságok valótlan tartalmú adóbevallásait.

A gazdasági társaságok nevében leszámlázott gazdasági tevékenységet be nem azonosítható vállalkozások, gazdasági szereplők végezték, a fiktív számlákban megjelölt gazdasági események megtörténtek. Az állami hatóságok (az FVM hivatalok, a Kincstár, az önkormányzati szakhatóságok) ellenőrzése mellett a három - az I. rendű terhelt által irányított - cég a beruházásokat, a hűtőházakat, raktárakat, raktáráruházzakat felépítette, a megrendelők a beruházásokat aktiválták.

A T. Kft., a T.-F. Kft. és a T.-M. Kft. és a - tényállásban részletesen felsorolt - számlakibocsátó gazdasági társaságok között valós gazdasági esemény nem történt. Azokat a munkákat, amelyekről a számlák kiállításra kerültek nem a számlakibocsátó gazdasági szereplők végezték, végeztették el. A Kft.-k a kiállított valótlan tartalmú számlákat szerepeltették az általános forgalmi adóbevallásaikban 2001; 2002. és 2003. években, ily módon csökkentve az I. rendű., a IV. rendű és az V. rendű terheltek ügyvezetése alatt álló jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok általános forgalmi adó fizetési kötelezettségét az adóhatóság megtévesztésével az előzetesen felszámított általános forgalmi adó levonási jog jogellenes gyakorlása révén.

Az I. rendű terhelt és védője által felmentésért, illetve az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésért bejelentett fellebbezés

folytán másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2010. szeptember 14. napján jogerős Bf.19/2009/19. számú ítéletével az I. rendű terhelt terhére adócsalásként értékelt cselekmények minősítését megváltoztatta: a cselekményeket 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettének (Btk.310.§ (1) és (4) bek.), 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettének (Btk.310.§ (1) és (3) bek.), 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás bűntettének (Btk.318.§ (1) és (6) bekezdés b) pont), 1 rendbeli csalás bűntettének (Btk.318.§ (1) és (6) bekezdés b) pont), 1 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettének (Btk.310.§ (1) és (4) bekezdés, 2 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettének (Btk.318.§ (1) és (6) bekezdés b) pont), 1 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettének (Btk.310.§ (1) és (3) bekezdés) minősítette.

A 3 rendbeli folytatólagosan - 2 esetben felbujtóként - elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként értékelt cselekményt 5 rendbeli - 4 esetben folytatólagosan, ebből 2 esetben felbujtóként elkövetett - magánokirat-hamisítás vétségének (Btk.276.§) minősítette.

Ezért és - az I. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmények miatt - a mellékbüntetés érintetlenül hagyásával a halmazati börtönbüntetést 3 évre enyhítette.

Az alapügyben eljáró bíróság határozatának indokolásában az 1/2006. büntető jogegységi döntés 3. pontjára utalással kifejtette, hogy amikor az adóalany az adójogviszony fennállása mellett fiktív bizonylatok alapján az adóhatóságot megtévesztve olyan mértékű előzetesen felszámított adólevonási jogot állít szembe az általa fizetendő adóval, amelynek eredményeként az ÁFA fizetési kötelezettsége nem egyszerűen megszűnik, hanem visszatérítési igénye, illetőleg ezzel egyenértékű beszámítási igénye támad, úgy a visszaigényelt vagy a beszámított adóösszeg erejéig a költségvetésben károkozás történik. Ilyenkor a beszámított adóösszegre nézve csalás valósul meg, amely halmazatban áll az adócsalással (másodfokú ítélet 11. oldal 7. bekezdés).

A másodfokon jogerős döntéssel zárult ügyben az I. rendű terhelt meghatalmazott védője útján terjesztett elő a Be.416.§-ának (1) bekezdés c) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt.

Az indítványában két abszolút eljárási szabálysértést (Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja, 373.§-ának (1) bekezdés II. d) pontja) megjelölve kérte a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság olyan mértékben nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, hogy az ítélete felülbírálatra alkalmatlan volt, ennek ellenére a Győri Ítéltábla a Zala Megyei Bíróság ítéletét helybenhagyta.

Mindemellett a Győri Ítéltábla az I. rendű terhelt távollétében tartotta meg a másodfokú nyilvános ülést, amelyen betegsége miatt nem tudott megjelenni. A nyilvános ülésen A. Z., illetve E. A. olyan nyilatkozatot tettek, amelyek tényfeltáráó beismerő vallomásnak tekinthetők, míg A. Z. képviselőjében olyan védő járt el, aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított (Be. 45. § (1) bekezdés c) pontja). Ezeket a nyilatkozatokat az I. rendű terhelt nem ismerhette meg, ezáltal megfosztották attól a lehetőségtől, hogy azokra észrevételt tegyen. Ezzel az I. rendű terheltnek sérültek a tisztességes tárgyaláshoz és eljáráshoz való jogai, a bíróság megsértette az 1992. évi XXXII. törvénnyel kihirdetett emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló egyezmény 1. fejezet 6. cikkében írtakat.

A felülvizsgálati indítvány végül a tényállás felderítését, a szakértői kirendelés elmaradását, ennek következtében a téves jogi következtetést is sérelmezte, hivatkozott arra is, hogy a volt alkalmazottak vallomását úgy értékelte a bíróság, hogy nem vette figyelembe a terhelt vállalkozásaival való perben állást.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1452/2011/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványnak az indokolási kötelezettség hiányosságára alapított eljárási szabálysértést a tényállás támadásának, és ezért a törvényben kizártnak, a terhelt távollétében a nyilvános ülés megtartását kifogásoló részében pedig alaptalannak tartotta. Indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

A Legfőbb Ügyészség átiratára sz I. rendű terhelt védője írásban tett észrevételében vitatta, hogy A. Z. nyilatkozata, miként E. A.-é is a fellebbezés indokolásának tekinthető. Mindemellett megismételte azt az álláspontját, hogy egyetlen bizonyíték sem utalt arra, hogy az adóeljárásban fiktívvé nyilvánított ügylet hasznából bármiféle visszafizetés történt volna az I. rendű terhelt részére, ezért az adócsalás törvényi tényállása nem valósult meg.

A nyilvános ülést megelőzően az I. rendű terhelt betegségeire hivatkozással - melyeket igazolandó orvosi iratokat is becsatolt - büntetése hátralevő részének elengedését, mérséklését, illetve az 1/2-es kedvezmény megadását kérte.

A legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a védő az írásbeli felülvizsgálati indítványban foglaltakat változatlanul fenntartotta és álláspontját részletesen indokolta.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az iratukban foglaltakkal egyezően szólalt fel, és a megtámadott határozat hatályában fenntartására tett indítványt.

Az I. rendű terhelt a cégek fiktív voltával összefüggő megállapítást légből kapottnak tartotta és ártatlanságát hangoztatta.

A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

Elöljáróban a Legfelsőbb Bíróság utal arra, hogy a felülvizsgálat törvényi szabályozása értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, az a felülvizsgálati indítványban nem támadható (Be. 423. § (1) bekezdés).

Ezért a védőnek mindazon tényhivatkozásai, amelyek a megállapítottakkal ellentétes, vagy abban nem rögzített tényekre épültek, illetve az irányadó tényállás kereteibe nem illeszthetők - figyelmen kívül hagyta.

A Be. 373. §-a (1) bekezdésének III. a) pontja szerint abszolút hatályon kívül helyezési ok, ha a bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Ez a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértés akkor állapítható meg, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésekben (bűnösség, jogi minősítés, büntetéskiszabás) olyan mértékben mulasztja el indokolási kötelezettségét, hogy amiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan (Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja).

Ilyen hibát azonban a felülvizsgált ítélet nem mutatott.

A védő e jogszabályhelyre történő hivatkozása alaptalan, mivel az indokolási kötelezettség megsértését nem az említett körben, hanem a bizonyítékok mikénti értékelésével kapcsolatban sérelmezi. Az ítéleti tényállással kapcsolatos kifogásait, ténybeli feltételezéseit a peradatok nem igazolták, az ügyben eljáró bíróságok más tényállást állapítottak meg. Ez azonban nem az indokolási kötelezettség megszegését jelenti, a tényállás megalapozatlanságát a törvény a büntetőjogi főkérdések között nem említi. Márpedig tartalmilag a hivatkozása is a bizonyítékok mikénti mérlegelését támadja. Nincs lehetőség az indokolási kötelezettség jogsértő megszegésére hivatkozva a bizonyítékok mérlegelésének támadására sem.

A Legfelsőbb Bíróság - a Legfőbb Ügyészség átiratában és képviselőjének a nyilvános ülésen felszólalásában előadott indokaival egyetértve - azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítványnak az I. rendű terhelt távollétében megtartott nyilvános ülés miatt a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezése és az eljárás megismétlése körében felhozott indokai alaptalanok.

A Be. 361. §-ának (3) bekezdése előírja, hogy a vádlottat a

nyilvános ülésre idézni kell. A Be. 362. §-ának (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a nyilvános ülést a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében is meg lehet tartani, ha a nyilvános ülés eredményeképpen megállapítható, hogy meghallgatása nem szükséges, a fellebbezés enélkül is elbírálnak.

Az eljárás irataiból megállapíthatóan az I. rendű terhelt szabályszerű idézése a nyilvános ülésre megtörtént, nem ellenezte távollétében a nyilvános ülés megtartását. A másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek bizonyítás felvételét, és erre nem is került sor.

A III. és IX. rendű terheltek beadványa, illetve nyilatkozata fellebbezésük indokolásának tekintendő.

A Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy az I. rendű terhelt esetében nem valósult meg, hogy a másodfokú bíróság a nyilvános ülést olyan személy távollétében tartotta meg, akinek jelenléte a törvény értelmében kötelező, ennél fogva a felülvizsgálati indítványban hivatkozott abszolút hatályú eljárási szabálysértés sem valósult meg.

Mindemellett a Be. 417.§ (1) bekezdés II. b) és c) pontja szerint a terhelt javára szóló felülvizsgálati indítvány benyújtására a terhelt és a védő - ezt megtiltó nyilatkozat hiányában - jogosult. A törvény helyes értelmezése szerint a terhelt csak az őt érintő jogsértést és a védő is kizárólag a saját védencét érintő jogsértést sérelmezve nyújthat be felülvizsgálati indítványt. A felülvizsgálat az indítvánnyal érintett terheltekre vonatkozó bírói eljárásokon és ítéleti döntéseken nem terjeszkedhet túl (BH 2000/533.).

Az I. rendű terhelt sérelmezte, hogy az ügyben csupán ő kapott végrehajtandó szabadságvesztést, ami a belső arányosságnak nem felel meg.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálatot a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt kiszabott törvénysértő büntetés, illetve a büntetőjog más szabályának megsértése, illetőleg a büntetés végrehajtásának a törvénybe foglalt kizáró ok ellenében történt felfüggesztése alapozza meg. Anyagi jogszabálysértés hiányában - márpedig ilyen okra a felülvizsgálati indítvány sem hivatkozott - a büntetés kiszabása önmagában nem képezheti felülvizsgálat tárgyát. A bűnösségi körülmények újraértékelésére, további enyhítő vagy súlyosító körülmény figyelembevételére nem kerülhet sor. A törvényes keretek között kiszabott büntetés során a jogalkalmazói egyéniesítés érvényesül, és az elsőfokú bíróság döntését korlátlanul már a másodfokú bíróság sem bírálhatja felül (Be. 371.§ (2) bekezdés).

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott

határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

A Be. 3. §-ának (4) bekezdése a Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést, a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja pedig a felülvizsgálatot kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. november 10.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

*tisztviselő
Bné*